

KAJ JE STEKLINA?

Steklina je smrtno nevarna bolezen, ki se iz okužene živali lahko prenese na ljudi.

POVZROČITELJ

Steklino povzroča virus, ki prizadene osrednji živčni sistem toplokrvnih živali in človeka. Okužena žival izloča virus s slino.

Poznani sta dve obliki stekline.

Rezervoar silvatične (gozdne) stekline predstavljajo mesojede divje živali, najpogosteje lisice in rakuni, pogosto tudi srnjad, kune, divje svinje in netopirji. Urbano (mestno) steklino prenašajo domače živali, predvsem psi in mačke, okužijo se lahko tudi govedo, konji, ovce, zajci, svinje.

ČLOVEK SE LAHKO OKUŽI:

- z ugrizom okužene ali stekle živali
- pri kontaktu poškodovane kože ali sluznice s slino okužene ali stekle živali
- preko opraskanine
- preko sluznice dihal v votlinah s številnimi netopirji
- pri delu z virusi stekline v laboratoriju.

Okužena žival izloča virus s slino že nekaj dni pred pojavom znakov stekline, zato se lahko okužimo od navidezno zdrave živali.

Virus ostane na mestu poškodbe nekaj dni do nekaj tednov, nato vstopi v živce in po njih potuje do osrednjega živčevja, kjer povzroči poškodbo živčnih celic. Nato se razširi ter naseli v slinavkah ter v različnih drugih organih.

Čas od okužbe do znakov bolezni (inkubacija) lahko traja nekaj dni ali več let, povprečno nekaj tednov ali mesecev. Bolezen traja od nekaj dni do nekaj tednov in se praktično vedno konča s smrtjo. Za zdravljenje stekline ni vzročnega zdravila, zato so vsa prizadevanja usmerjena v preprečevanje.

PREPREČEVANJE

Ukrepe za zaščito ljudi pred steklino v sodelovanju izvajata veterinarska in zdravstvena služba. Med te ukrepe spadajo:

- zatiranje stekline pri psih in drugih domačih živalih ter pri lisicah in drugih divjih živalih
- preventivno cepljenje izpostavljenih ljudi: **pred izpostavljenostjo** je cepljenje *obvezno* za osebe, ki so pri svojem delu (veterinarji, lovci, gozdarji, laboratorijski delavci) ali pri izobraževanju izpostavljeni virusu stekline, *priporočljivo* pa za potnike po državah, kjer obstaja tveganje za okužbo s steklino

- preprečevanje stekline **po izpostavljenosti** omogoča dolga inkubacijska doba in jo izvajamo s takojšnjo oskrbo rane, s cepljenjem proti steklini in v določenih primerih tudi z dajanjem specifičnih človeških imunoglobulinov proti steklini.

KAJ JE POTREBNO STORITI, KADAR VAS POŠKODUJE ŽIVAL?

- pustite, da kri nekaj časa teče iz **rane**
- s čistim robcem ali sterilno gazo obrišite slino proč od rane, nikakor ne preko nje
- rano temeljito sperite z milom pod čisto tekočo vodo in jo povijte s sterilnim povojem
- takoj obiščite **zdravnika**, ki bo rano dokončno oskrbel, po potrebi opravil cepljenje proti tetanusu, in vas napotil v **antirabično ambulanto**
- ugotovite, kdo je **lastnik** živali.

DOLŽNOSTI LASTNIKA ŽIVALI

Lastnik živali, ki je poškodovala človeka, živali ne sme odstraniti ali ubiti. Če žival pobegne, mora obvestiti veterinarsko inšpekcijo. V primeru, da žival pogine, mora truplo zaradi preiskave na steklino takoj odpeljati na veterinarsko postajo.

POSTOPEK OBRAVNAVE V ANTIRABIČNI AMBULANTI

Antirabični postopek sprožimo, kadar obstaja možnost, da je bila oseba izpostavljena virusu stekline. Od poškodovanca oz. zakonitega zastopnika pridobimo čim več informacij o okoliščinah izpostavitve. Če je žival, ki je povzročila poškodbo, znana, poškodovanec pove naslov lastnika živali. O nujnosti **veterinarskega nadzora živali** obvestimo lastnika živali in veterinarsko inšpekcijo. Žival mora biti pod veterinarskim nadzorom deset (dvajset) dni od poškodbe, ne glede nato, ali je cepljena proti steklini ali ne. Veterinar v tem času opravi tri klinične preglede živali. Če je žival deseti (dvajseti) dan po ugrizu zdrava, na dan ugriza zagotovo ni izločala virusa stekline.

Cepljenje poškodovanih oseb proti steklini je nujno v primeru, ko je potrjeno, da so bili izpostavljeni virusu stekline, ali v primeru, ko veterinarski nadzor živali ni možen.

PO POŠKODBI S STRANI ŽIVALI SE MORA POŠKODOVANEC ČIMPREJ OGLASITI V ANTIRABIČNI AMBULANTI ZARADI MOREBITNEGA CEPLJENJA PROTI STEKLINI OZIROMA UVEDBE VETERINARSKEGA NADZORA NAD ŽIVALJO.

ANTIRABIČNE AMBULANTE na OBMOČNIH ENOTAH (OE) NACIONALNEGA INŠTITUTA ZA JAVNO ZDRAVJE

DELOVNI ČAS AMBULANT JE OBJAVLJEN
NA SPLETNI STRANI NIJZ <http://www.nijz.si/>

OE CELJE Ipavčeva 18 3000 Celje	Tel. št: 03 42 51 121 03 42 51 122
OE LJUBLJANA Zaloška 29 1000 Ljubljana	Tel. št: 01 586 39 18 01 586 39 00
OE KRANJ Gospovetska ulica 12 4000 Kranj	Tel. št: 04 2017 161
OE KOPER Vojkovo nabrežje 4a 6000 Koper	Tel. št: 05 66 30 842 05 66 30 800
OE MURSKA SOBOTA Arhitekta Novaka 2b 9000 Murska Sobota	Tel. št: 02 53 02 143 02 53 02 142
OE MARIBOR Prvomajska ulica 1 2000 Maribor	Tel. št: 02 45 00 136
OE NOVO MESTO Muzejska ulica 5 8000 Novo mesto	Tel. št: 07 39 34 140
OE NOVA GORICA Vipavska cesta 13, Rožna Dolina 5000 Nova Gorica	Tel. št: 05 330 86 10 05 330 86 44 05 330 86 03
OE RAVNE NA KOROŠKEM Ob Suhi 5b 2390 Ravne na Koroškem	Tel. št: 02 87 05 608

2015

NIJZ

Nacionalni inštitut
za **javno zdravje**

PREPREČEVANJE STEKLINE PRI LJUDEH

